

КВОТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВИРОБНИКІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВИХОДУ НА ЄВРОПЕЙСЬКІ РИНКИ

Кірдан О.П., к. е. н., доцент,
*завідувач кафедри економіки та соціально-поведінкових наук,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

Зовнішня торгівля відіграє важливу роль в економіці України. Аналіз статистичних даних надав змогу констатувати про тенденцією останніх 5 років, яка полягає у скороченні виручки від експорту товарів та одночасному скороченні експорту агропромислової продукції. Проте, не дивлячись на загальний негативний тренд, експорт не агропромислової продукції скорочувався значно швидшими темпами ніж аграрний, а у 2017 р. спостерігалось зростання експорту сільськогосподарської продукції. Так за 2017 р. експорт сільськогосподарської продукції склав 17,8 млрд дол. США, що на 16% більше ніж за 2016 р. [1].

Впровадження європейських норм дозволило вітчизняним суб'єктам господарювання отримати дозвіл на поставки в ЄС м'яса птиці, риби та рибопродуктів, меду, яєць і яйцепродуктів, молока і молочних продуктів, колагену, кишкової сировини, равликів, а також нехарчових продуктів тваринного походження – наприклад, пуху, пір'я та шкірсировини, технічного казеїну тощо. У «Звіті про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2017 р.» уточнено, що «290 українських виробників тваринної продукції вже пройшли процедури перевірки та отримали право на експорт продуктів тваринного походження до ЄС, з них – 110 виробники харчових продуктів тваринного походження» [2, с. 72].

Упродовж 2017 р. суттєво збільшився експорт сільськогосподарської продукції, зокрема за січень-вересень 2017 р. збільшився на 24,3% порівняно з відповідним періодом 2016 р. і становив 13,07 млрд дол. [3]. У структурі експорту за січень – вересень 2017 р. найвагоміші позиції обіймають

соняшникова олія – 24,8%, кукурудза – 18%, пшениця та суміш пшениці і жита – 14,45%, соя – 4,84%, ячмінь – 4,6% та насіння ріпаку – 4,6% [3].

За підсумками 2017 р. локомотивом нарощення аграрного експорту стало збільшення реалізації соняшникової олії на +16% (+597 млн дол.). Україна вже декілька років поспіль є світовим лідером з виробництва і експорту соняшникової олії. В той же час, експорт насіння і плодів олійних культур зріс на +525 млн дол. (де ключове місце займають ріпак і соєві боби), а експорт зернових культур – на +428 млн дол. (в основному за рахунок кукурудзи) [4].

На тлі спадаючого обсягу загальної експортної виручки зростає частка сільськогосподарської продукції. За останні 5 років частка продукції АПК у структурі експортної виручки України зросла з 27% у 2013 році до 41% у 2017 р. Проте варто зазначити, що основу аграрного експорту все ще становить експорт сировини, а саме продукція рослинного походження – пшениця, кукурудза, ячмінь та соєві боби. Частка цієї продукції в структурі становить порядку 55% [4].

Доречно вказати на значне зростання експорту окремих товарних позицій сільськогосподарської продукції порівняно з 2016 р. Так, бобових овочів, свіжих або охолоджених (на суму 20,9 млн дол.), масла вершкового та інших жирів, вироблених з молока (на 64,2 млн дол.), яловичини мороженої (на 34,1 млн дол.), абрикос, вишень, персиків, слив збільшився майже в 8,4 рази та становив 6,4 млн дол. [4].

Водночас необхідно вказати, що додаткові квоти прискорять ліквідацію ввізних мит ЄС на певні промислові товари, як це передбачено Угодою про асоціацію. Щодо сільськогосподарської продукції, то Україна зможе безмитно експортувати до ЄС більші обсяги пшениці, кукурудзи, ячменю, вівса та ячмінних круп та гранул. Ця пропозиція, безумовно, створює можливості експорту без застосування мита більших обсягів перероблених помідорів, натурального меду та виноградних соків до ЄС.

Зауважимо, що розширення торгових преференцій для нашої країни є позитивом, адже сільськогосподарські товаровиробники зацікавлені у

максимальному знятті ввізних мит. Однак Європейський Союз прискіпливо захищає свого аграрного товаровиробника: висунуто низку жорстких вимог до якості продукції, тому й процес збільшення квот на деякі групи товарів не означає збільшення їх експорту.

Отже, українським виробникам сільськогосподарської продукції варто не чекати збільшення квот, а докладати зусиль до самостійного просування продукції на експорт. Після того, як товар чи бренд буде відомим та упізнаваним (цьому сприятиме аналіз ринків збуту країн ЄС, орієнтація на потреби кінцевого споживача, маркетинг продукції та ін.), можна збільшувати свою присутність на ринку сільськогосподарської продукції ЄС.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 08.04.2018 р.)
2. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2017 р. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://eu-ua.org/sites/default/files/imce/layout_16_02_final.pdf (дата звернення: 08.04.2018 р.)
3. Україна наростила експорт сільськогосподарської продукції. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2334770-ukraina-narostila-eksport-silskogospodarskoi-produkcii-majze-na-25.html> (дата звернення: 08.04.2018 р.).
4. Основні показники зовнішньої торгівлі України. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/zovnishni_rinki/osnovni_pokazniki_zovnishnoi_torgivli_ukraini (дата звернення: 08.04.2018 р.).